


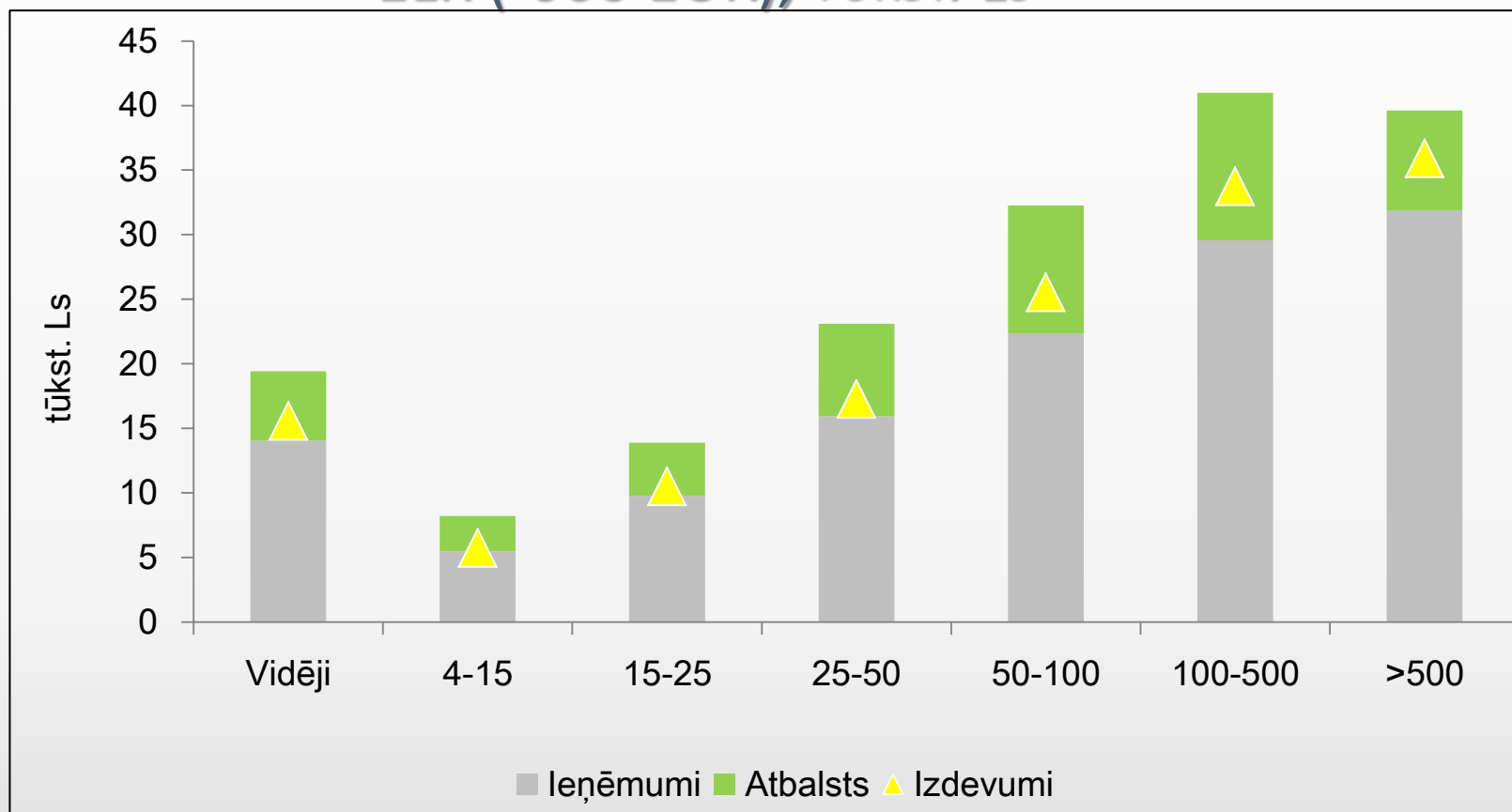


**LAUKU ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS  
2014.-2020.  
PASĀKUMI**

Zemkopības ministrija  
Lauku attīstības atbalsta departaments



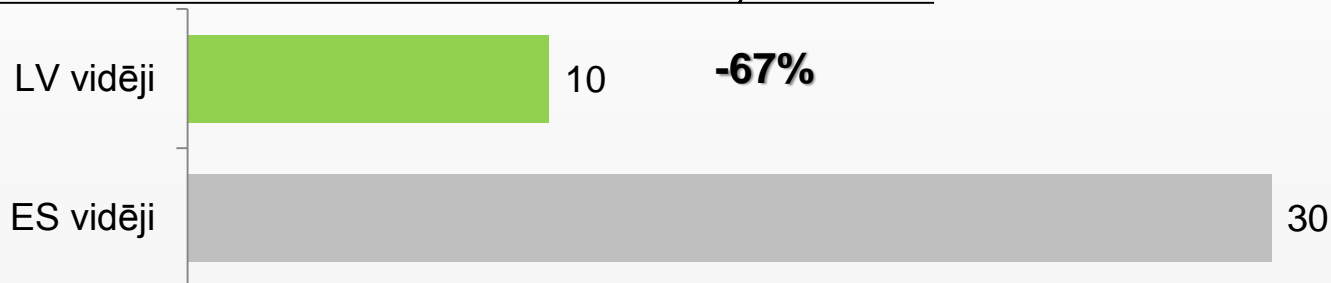
# LAUKU SAIMNIECĪBU DARBĪBAS REZULTĀTI UZ DARBASPĒKA VIENĪBU ELK ('000 EUR), TŪKST. Ls



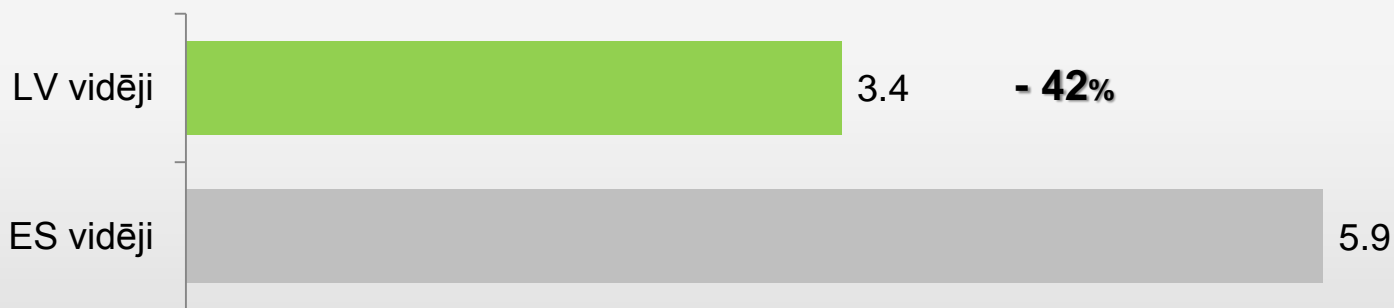
Reālās lauksaimnieciskās darbības (produktu ražošanas) īpatsvars lauksaimnieku ienākumu veidošanā 2011.gadā bija 41% (2010.gadā - 32%) Pārējo daļu veido atbalsta maksājumi, kas nav tieši saistīti ar konkrētu produktu ražošanu (lai gan prasa noteiktu nosacījumu izpildi)

# LAUKSAIMNIECĪBAS EFEKTIVITĀTES RĀDĪTĀJU SALĪDZINĀJUMS LATVIJĀ UN VIDĒJI ES

## Lauksaimniecības izlaide uz 1 l/s nodarbināto 2010., tūkst. EUR



## Lauksaimniecības atdeve - izlaide no 1 EUR atbalsta EUR 2010., EUR



Latvija ir vienā no pēdējām vietām ES dalībvalstu vidū gan l/s produktu izlaidē uz nodarbināto, uz 1 LIZ ha un atbalsta atdevē, gan radītajā pievienotajā vērtībā, gan pēc ienākumu līmeņa lauksaimniekiem!

# ĪEGULDĪJUMI MATERIĀLAJOS AKTĪVOS

(LAUKU SAIMNIECĪBU MODERNIZĀCIJA)

## Atbalsta pretendents:

- **juridiska** vai **fiziska persona**, kura ražo nepārstrādātos lauksaimniecības produktus, vai kura plāno izveidot saimniecību, lai uzsāktu nepārstrādāto lauksaimniecības produktu ražošanu
- atbilstīga lauksaimniecības pakalpojumu **kooperatīvā sabiedrība**

## Pasākumā atbalstāmās aktivitātes:

- jaunu ražošanas **pamatlīdzekļu iegāde** (lauksaimniecības tehnika un iekārtas)
- **būvniecība** un rekonstrukcija, būvmateriālu iegāde
- augļkopības kultūraugu **ilggadīgo stādījumu ierīkošana** un stādāmā materiāla iegāde

## Maksimālais atbalsta apjoms vienam pretendentam periodā - 500 000 LVL

Var palielināt maksimālo izmaksu summu, ja tiek izpildīti viens vai vairāki nosacījumi, piemēram:

- ir sasniegts nozīmīgs **neto apgrozījuma pieaugums** no lauksaimnieciskās ražošanas
- **sociālais nodoklis** par vienu strādājošo ir samaksāts virs likumdošanā noteiktā minimuma



# SAIMNIECĪBU SKAITS LATVIJĀ

## SADALĪJUMĀ PA EKONOMISKĀ LIELUMA KLASĒM

Saimniecības apgrozījums	līdz 4 tūkst. EUR	4–15 tūkst. EUR	15–25 tūkst. EUR	25–50 tūkst. EUR	50–100 tūkst. EUR	100–500 tūkst. EUR	500 un vairāk tūkst. EUR
<b>Ekonomiskā lieluma klase (ELK)</b>	<b>Naturālās saimniecības</b>	<b>1.</b>	<b>2.</b>	<b>3.</b>	<b>4.</b>	<b>5.</b>	<b>6.</b>
<b>Saimniecību skaits</b>	<b>61 456</b>	<b>15 039</b>	<b>2 635</b>	<b>2 117</b>	<b>1 069</b>	<b>921</b>	<b>149</b>



# ĪEGULDĪJUMI MATERIĀLAJOS AKTĪVOS

(LAUKU SAIMNIECĪBU MODERNIZĀCIJA)

Atbalstāmās aktivitātes un atbalsta intensitāte sadalīta atkarībā no saimniecības lieluma (sadalījums grupās) un pretendenta veida:

**Mazās un vidējās saimniecības** (2. - 4. ELK - gada apgrozījums 15 000 – 100 000 EUR):

atbalsta intensitāte visām aktivitātēm – 50%  
(tehnikas un iekārtu iegāde, būvniecība, rekonstrukcija)

**Lielās un ļoti lielās saimniecības** (5. - 6. ELK - gada apgrozījums 100 000 – 500 000 EUR un virs 500 000 EUR):

atbalsta intensitāte tehnikas un iekārtu iegādei – 25%,  
būvniecībai un rekonstrukcijai – 40% (prioritāri atbalstot kūtsmēslu krātuvju būvniecību)

**Atbilstīgas lauksaimniecības pakalpojumu kooperatīvās sabiedrības:**

atbalsta intensitāte visām aktivitātēm – 50%  
(tehnikas un iekārtu iegāde, būvniecība, rekonstrukcija)



# ĪEGULDĪJUMI MATERIĀLAJOS AKTĪVOS

(LAUKU SAIMNIECĪBU MODERNIZĀCIJA)

## Papildus intensitāte:

līdz 10% - pretendentiem, kuri īsteno projektus mazāk labvēlīgos apvidos

līdz 20% - pretendentiem - jaunajiem lauksaimniekiem

## Atbalsta saņemšanas pamatnosacījumi:

- publiskais finansējums sadalīts pēc **reģionālā principa**, par pamatu izmantojot VPM deklarētās platības uz konkrētu atskaites brīdi
- saimniecības **apgrozījuma sasaiste ar maksimālo attiecināmo izmaksu apjomu** programmēšanas periodā (attiecināmo izmaksu apjoms nepārsniedz iepriekšējā gada apgrozījumu vairāk kā 3-7 reizes atkarībā no tā, vai projektā paredzēta tehnikas un iekārtu iegāde, vai būvniecība)
- iegādājamās **traktortehnikas jaudas sasaiste ar saimniecības LIZ platību un liellopu vienībām**, ņemot vērā arī jau saimniecībā esošās traktortehnikas zirgspēku apjomu



# ĪEGULDĪJUMI MATERIĀLAJOS AKTĪVOS

(LAUKU SAIMNIECĪBU MODERNIZĀCIJA)

## Atbalsta saņemšanas pamatnosacījumi:

- projektā iekļaujamas aktivitātes, vadoties no principa, ka katras **investīcijas nepieciešamībai ir jābūt objektīvi pamatotai** (*piemēram, saimniecības apgrozījuma pieaugums, produktivitātes celšana, nepieciešamība ieviest jaunas, vidi saudzējošas ražošanas tehnoloģijas vai ES likumdošanas prasības, saimniecības pārstrukturēšana, lai novērstu nepareizas saimniekošanas sekas, u.c.*)
- **priekšroka** finansējuma apgūvē tiek dota tiem **atbalsta pretendentiem, kuri vēl nav izmantojuši iespēju saņemt** publisko atbalstu investīcijām, it īpaši vidējo saimniecību grupā ietilpstošajiem atbalsta pretendentiem





# JAUTĀJUMI DISKUSIJAI

- Kādi atbalsta mehānismi būtu nepieciešami, lai mazās un vidējās saimniecības būtu spējīgas veiksmīgi piesaistīt publiskās investīcijas?
- Pie kādiem nosacījumiem varētu palielināt maksimālo attiecināmo izmaksu apjomu?
- Vai būtu jāļauj pretendēt uz atbalstu ļoti lielām saimniecībām (apgrozījums virs 500 000 EUR gadā)?



# ĪEGULDĪJUMI MATERIĀLAJOS AKTĪVOS

(INFRASTRUKTŪRAS ATTĪSTĪBA)

- Meliorācijas sistēmu rekonstrukcija un būvniecība lauksaimniecības un mežu zemēs
- Atbalsta intensitāte
  - 90% privātajai infrastruktūrai
  - 100% publiskajai infrastruktūrai
- Iespēja īstenot kopprojektus



## JAUTĀJUMI DISKUSIJAI

- Vai jūs plānojat veikt meliorācijas sistēmu atjaunošanu?
- Kā veicināt sadarbību starp vairākiem meliorācijas sistēmu īpašniekiem



# ATBALSTS MAZO SAIMNIECĪBU ATTĪSTĪBAI

## Atbalsta pretendenti:

**fiziskas vai juridiskas** personas - mazās lauku saimniecības: 1. EL klase (gada apgrozījums 4 000 – 15 000 EUR)

## Pasākumā kompensēti šādi ieguldījumi:

- iekārtu, tehnikas un aprīkojuma iegāde
- ēku būvniecība un rekonstrukcija
- nepieciešamo būvmateriālu iegāde
- ieguldījumi ilggadīgajos stādījumos
- vaislas lauksaimniecības dzīvnieku iegāde

## Atbalsta apjoms vienam pretendentam:

**15 000 EUR 5 gadu periodā (3 000 EUR gadā)**



# JAUTĀJUMI DISKUSIJAI

- Kāds saimniecības apgrozījuma sliekšnis (min./maks.) vai citi kritēriji, jūsuprāt, būtu jānosaka saimniecībai, kura var pretendēt uz atbalstu?
- Kādus sasniedzamos attīstības rādītājus un kādā laika posmā, būtu jānosaka saimniecībai, kas piesakās uz atbalstu?
- Vai ir nepieciešams arī turpmāk piesaistīt konsultantus projektu sagatavošanas un īstenošanas procesā?



# ATBALSTS JAUNAJIEM LAUKSAIMNIEKIEM

## Atbalsta pretendents:

### ○ **fiziska persona:**

- kura projekta iesnieguma iesniegšanas dienā ir jaunāka par **40 gadiem** un saimniecību dibina pirmo reizi
- kas dibina jaunu saimniecību, un kuras maksimālie ieņēmumi no saimnieciskās darbības gadā pirms projekta iesnieguma iesniegšanas nepārsniedz **20 000 Ls**. Ja atbalsta pretendents pārņem saimniecību, tad neto apgrozījums pēdējā noslēgtajā gadā vai iepriekšējā gada ieņēmumi no saimnieciskās darbības nepārsniedz **50 000 Ls**
- **ieguvis** augstāko vai profesionālo vidējo lauksaimniecisko izglītību vai
- **uzsācis** mācības attiecīgās lauksaimnieciskās izglītības iegūšanai un mācības pabeigs 36 mēnešu laikā pēc tam, kad pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu
- ir **izstrādājis** saimniecības **attīstības plānu** visam saistību periodam, nodrošinot patstāvīgu, ienesīgu saimniecisko darbību



# ĀTBALSTS JAUNAJIEM LAUKSAIMNIEKIEM

## Pasākumā noteiktā atbalsta intensitāte:

**100%** atbalsta intensitāte izdevumiem, kas saistīti ar saimniecības **nodibināšanu** un saimniecības **attīstības plāna izstrādi**

## 70% atbalsta intensitāte sekojošiem izdevumiem:

- jaunu ražošanas pamatlīdzekļu iegāde
- būvniecība un ēku rekonstrukcija
- nepieciešamo būvmateriālu iegāde
- stādāmā materiāla iegāde, kas paredzēts ilggadīgo stādījumu ierīkošanai augļkopībā
- lauksaimniecībā izmantojamās zemes iegāde( ne vairāk kā 10% no projekta attiecināmajām izmaksām)
- vaislas lauksaimniecības dzīvnieku iegāde

**Atbalsta maksimālais apjoms vienam pretendētājam -70 000 EUR ( 49 196 Ls)**

Pretendentam ir iespēja veikt arī ieguldījumus pasākumā „Ieguldījumi materiālajos aktīvos”



# JAUTĀJUMI DISKUSIJAI

- Kāda izglītība nepieciešama jaunajam lauksaimniekam?
- Kādiem izdevumiem šajā pasākumā vēl būtu nepieciešams 100 % atbalsts?





# Atbalsts uzņēmumu radīšanai un attīstībai

## Aktivitātes:

Jaunu mikrouzņēmumu radīšana

Mikrouzņēmumu attīstība

Ar lauksaimniecību nesaistītu darbību dažādošana

## Pasākumā atbalstāmās nozares:

Nelauksaimnieciskā ražošana

Pārtikas produktu pārstrāde (ārpus Līguma par Eiropas Savienības darbību I pielikuma)

Pakalpojumu sniegšana

## Pasākumā noteiktās attiecināmās izmaksas:

Jauna tehnika un iekārtas, būvniecība un būvmateriāli

## Pasākumā noteiktā atbalsta intensitāte:

tehnikas iegādei – **25%**

pakalpojumu sniegšanai – **40%**

pārējām aktivitātēm – **60 - 70%**

## Attiecināmo izmaksu kopsumma visā plānošanas periodā vienam atbalsta saņēmējam nepārsniedz:

līdz **70 000 LVL** - uzņēmumu radīšanai

līdz **140 000 LVL** - ar lauksaimniecību nesaistītu aktivitāšu dažādošanai un uzņēmumu attīstībai



# JAUTĀJUMI DISKUSIJAI

- Cik cilvēku ir gatavi nodarboties ar nelauksaimnieciskām aktivitātēm - radīt uzņēmumu vai to attīstīt?
- Kādas nozares būtu jāvirza kā prioritāras - kokapstrāde, metālapstrāde, dažāda veida pakalpojumi vai citas?



# Plānotie atbalsta pasākumi:

- ✓ Agrovide un klimats
- ✓ Bioloģiskā lauksaimniecība
- ✓ Mežu vides un klimata pakalpojumi un mežu saglabāšana
- ✓ Maksājumi par teritorijām ar dabas vai citiem ierobežojumiem
- ✓ Natura 2000 un Ūdens struktūrdirektīvas maksājumi
- ✓ Investīcijas mežu attīstībā un mežu dzīvotspējas pilnveidošana



# “AGROVIDE UN KLIMATS”

## PROVIZORISKIE APAKŠPASĀKUMI

- Integrētās augu aizsardzības un audzēšanas veicināšana
- Bioloģiskās daudzveidības uzturēšana zālajos
- Buferjoslu ierīkošana un uzturēšana:
  - Uztvērējaugi;
  - Tauriņziežu/proteīnkultūru/nektāraugu joslas
- Aizsargjoslu ierīkošana un uzturēšana ap ūdenstilpnēm
- Dabīgu un mākslīgu mitrzemju uzturēšana, kopšana
- Ainavas elementu uzturēšana un veidošana



# Saimniecību “Agrovides plānu” sagatavošana 5 gadu periodam

- pasākumi tiek veikti atbilstoši speciāli izstrādātiem plāniem, kas precīzi norāda katrai dabas vērtībai nepieciešamās apsaimniekošanas nianšes, integrējas ar Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju apsaimniekošanas plāniem, ja tādi saistoši, paredz lauku ainavas elementu aizsardzību un izveidošanu dažādās vidēs u.tml.
- plāni var būt atsevišķi izstrādāti agrovidei, meža videi u.tml. vai arī var veidot plānus, kas saimniecību aplūko kā vienotu veselumu



# RAŽOTĀJU GRUPU IZVEIDE

## Atbalsta pretendents:

**Atbilstīgās ražotāju grupas**, kas atbilst mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) definīcijai

Atzītas par atbilstīgām pamatojoties uz uzņēmējdarbības plānu

## Atbalsta apjoms

Par pārdoto produkciju līdz **1 000 000 EUR** ( pa gadiem - **10%, 10 %, 8 %, 6%, 4%** no pārdotās produkcijas pirmajos 5 gados pēc atzīšanas par atbilstīgu)

Par pārdoto produkciju, kas pārsniedz **1 000 000 EUR** ( pa gadiem - **5%, 5%, 4%, 3%, 2%** no pārdotās produkcijas pirmajos 5 gados pēc atzīšanas par atbilstīgu)

Maksimālais atbalsta apjoms **100 000 EUR** gadā

## Nosacījumi

- 5 gadu laikā pēc atzīšanas par atbilstīgu ir jāsasniedz uzņēmējdarbības plāna mērķi
- Pēdējo atbalsta daļu izmaksā tikai tad, kad ir pārbaudīta uzņēmējdarbības plāna pareiza īstenošana
- Pirmajā gadā var izmaksāt ražotāju grupai atbalstu, kas aprēķināts, pamatojoties uz tās locekļu pārdotās produkcijas gada vidējo vērtību trijos gados pirms viņu pievienošanās grupai
- Attiecībā uz ražotāju grupām mežsaimniecības nozarē atbalstu aprēķina, pamatojoties uz grupas locekļu pārdotās produkcijas vidējo vērtību pēdējos piecos gados pirms grupas atzīšanas, izņemot lielāko un mazāko vērtību

# RISKU VADĪBA

## ***Pasākums „Ražas, dzīvnieku un augu apdrošināšana”***

### **Atbalsta pretendents:**

Lauksaimnieks, kurš veicis finansiālus ieguldījumus prēmijās par ražas, dzīvnieku un augu apdrošināšanu pret ekonomiskiem zaudējumiem

### **Attiecināmie izdevumi.**

65 % no maksājamās apdrošināšanas prēmijas.

### **Atbalsta nosacījumi:**

Atbalsts apdrošināšanas līgumiem, kuri sedz zaudējumus, ko izraisījuši nelabvēlīgi klimatiskie apstākļi, dzīvnieku vai augu slimība vai kaitēkļu invāzija, un **kas iznīcina vairāk nekā 30% no attiecīgā lauksaimnieka vidējā produkcijas gada apjoma iepriekšējos trīs gados** vai no trīs gadu produkcijas vidējā apjoma, kas aprēķināts, pamatojoties uz iepriekšējo piecu gadu periodu

# RISKU VADĪBA

## ***Pasākums „Kopfondi dzīvnieku un augu slimībām un vides katastrofām”***

### **Atbalsta pretendents:**

- Kopfonds ir shēma, ko dalībvalsts akreditējusi saskaņā ar saviem tiesību aktiem, lai iesaistītie lauksaimnieki varētu apdrošināties, turklāt kompensācijas maksājumus veic iesaistītajiem lauksaimniekiem, kuri cieš ekonomiskus zaudējumus, ko izraisījis dzīvnieku vai augu slimības uzliesmojums vai vides katastrofa.
- Kopfondam ir jābūt akreditētam, ar skaidriem noteikumiem un pārredzamu politiku attiecībā uz iemaksām un izmaksām

### **Attiecināmie izdevumi.**

65 % no attiecināmajām izmaksām. Finansiālie ieguldījumi var attiekties tikai uz:

- (a) kopfonda izveidošanas administratīvajām izmaksām, kas sadalītas maksimāli trim gadiem, pakāpeniski samazinot to apjomu;
- (b) summām, ko kopfonds izmaksā kā finanšu kompensāciju lauksaimniekiem.

Publisko līdzekļu ieguldījums neveido sākotnējo kapitālu.

### **Atbalsta nosacījumi:**

Attiecībā uz dzīvnieku slimībām finansiālo kompensāciju var piešķirt tikai tādu slimību gadījumos, kas minētas Pasaules Dzīvnieku veselības organizācijas izveidotajā dzīvnieku slimību sarakstā un/vai Lēmuma 90/424/EEK pielikumā.





# RISKU VADĪBA

## ***Pasākums „Ienākumu stabilizācijas instruments”***

### Atbalsta pretendents:

- Kopfonds ir shēma, ko dalībvalsts akreditējusi saskaņā ar saviem tiesību aktiem
- Kopfondam ir jābūt akreditētam, ar skaidriem noteikumiem un pārredzamu politiku attiecībā uz iemaksām un izmaksām

### Attiecināmie izdevumi.

**65 %** no attiecināmajām izmaksām, kas izpaužas kā finansiāli ieguldījumi kopfondos, lai sniegtu kompensāciju lauksaimniekiem, kuru ienākumi ievērojami samazinājušies.

Publisko līdzekļu ieguldījums neveido sākotnējo kapitālu.

### Atbalsta nosacījumi:

- Atbalstu var piešķirt tikai tad, ja ienākumu kritums pārsniedz 30 % no atsevišķa lauksaimnieka vidējiem gada ienākumiem iepriekšējo trīs gadu periodā vai trīs gadu vidējiem ienākumiem, kas aprēķināti, pamatojoties uz iepriekšējo piecu gadu periodu un izslēdzot augstāko un zemāko rādītāju. Ienākumi ir to lauksaimnieka ieņēmumu summa, kas saņemta no tirgus, ieskaitot jebkāda veida publisko atbalstu un atskaitot resursu izmaksas.
- Katras saimniecības gadījumu vērtēs individuāli. Nepiemēros vienu kopēju atsauces likmi visas valsts mērogā.
- Lauksaimniekiem kompensēs **ne vairāk kā 70% no zaudētajiem ienākumiem.**

# SABIEDRĪBAS VADĪTA VIETĒJĀ ATTĪSTĪBA (LEADER)

LEADER pieeja dod iespēju iedzīvotājiem pašiem iesaistīties vietējo problēmu risināšanā (metode *no apakšas uz augšu*), brīvi izvēloties veicamo pasākumu kopumu

LEADER **mērķis** ir iedrošināt un atbalstīt **laukos dzīvojošās personas**, palīdzot tām plānot savas teritorijas tālāku nākotni, risinot ekonomiskās, sociālās un vides problēmas, tā nodrošinot ilgtspējīgu teritorijas attīstību

**Vietējā rīcības grupa (VRG)** izstrādā un īsteno vietējās attīstības stratēģijas, koncentrējot un apvienojot cilvēku un finanšu resursus noteiktā teritorijā



# SABIEDRĪBAS VADĪTA VIETĒJĀ ATTĪSTĪBA (LEADER)



**PALDIES PAR JŪSU UZMANĪBU!**

**Zemkopības ministrijas  
Lauku attīstības atbalsta departaments  
Liene.Jansone@zm.gov.lv**

